یاداشت تحلیلی

پیام نوروزی ۱۴۰۵ و چشم‌انداز سال جدید

سه جنگ، یک راهبرد؛

«اقتصاد مقاومتی در سایهٔ وحدت ملی و امنیت ملی»

حول محور رهبری

«شورای مشاوران»

شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی

سه جنگ، یک راهبرد؛

«اقتصاد مقاومتی در سایهٔ وحدت ملی و امنیت ملی»

حول محور رهبری

چکیده راهبردی

پیام نوروزی ۱۴۰۵ حضرت آیت‌الله سیدمجتبی حسینی خامنه‌ای فراتر از یک تبریک فصلی، **سندی راهبردی** برای تعریف اولویت‌ها، بازخوانی روایت رسمی از بحرانهای سال ۱۴۰۴ و ترسیم مسیر سال ۱۴۰۵ است.

یافته‌های اصلی این تحلیل:

۱. **روایت «سه جنگ» :**سال ۱۴۰۴ به عنوان سالی بازتعریف میشود که ملت ایران سه جنگ تمام‌عیار (جنگ خرداد، کودتای دی، جنگ پس از شهادت رهبری) را تجربه کرده است. این روایت کارکردهای متعددی از جمله تثبیت مشروعیت رهبری جدید، ایجاد وضعیت اضطراری دائمی و امنیتی‌سازی فضای سیاسی دارد.

۲. **معادله سه‌گانه شعار سال :**شعار «اقتصاد مقاومتی در سایه وحدت ملی و امنیت ملی» پیوندی ناگسستنی میان کارآمدی اقتصادی، انسجام اجتماعی و اولویتهای امنیتی برقرار میکند. در این چارچوب، مشکلات اقتصادی صرفاً یک مسئله معیشتی نیستند، بلکه تهدیدی علیه وحدت و امنیت ملی تلقی میشوند.

۳. **گذار از شعار به اقدام:** برای نخستین بار، از تدوین «نسخه‌ای جامع‌الاطراف و کارشناسی شده» برای درمان مشکلات اقتصادی سخن به میان آمده که با پشتوانهٔ میدانیگری (همسفری با مردم در تاکسی) و مطالعات کارشناسی، بهزودی آماده اجراست.

٤. **سیاست خارجی همسایگی محور :**راهبرد سال جدید، اولویت‌دهی به کریدور شرقی (پاکستان و افغانستان) و مدیریت اتهامات امنیتی از طریق افشای ترفند «پرچم دروغین» دشمن صهیونیستی است.

چشم‌انداز :سال ۱۴۰۵ به مثابه سالی برای **تحکیم قدرت داخلی، انضباط بخشی به نهادهای سیاسی و رسانه‌ای، و مدیریت تنش‌های اقتصادی از طریق بسیج همگانی حول محور امنیت ملی** تعریف شده است.

مقدمه: چرا این پیام از حیث راهبردی ممتاز است؟

در نظام جمهوری اسلامی، پیام‌های نوروزی رهبری همواره نقشی فراتر از تبریک مناسبتها داشته اند. این پیامها به مثابه **چارچوب تعیین اولویت‌ها** و **بازخوانی روایت رسمی** از تحولات سال گذشته عمل میکنند. با این حال، پیام نوروزی ۱۴۰۵ به دلایل متعدد در زمرهٔ بیانیه های استثنایی قرار میگیرد:

بستر زمانی خاص :این نخستین پیام نوروزی پس از شهادت رهبر فقید انقلاب و در دوران تثبیت رهبری جدید است. در چنین مقطع حساسی، هر بیانیهای علاوه بر محتوای ظاهری، حامل پیامهایی درباره «تداوم»، «ثبات» و «مشروعیت» است.

پیوند مفهومیِ اقتصاد، وحدت و امنیت :شعار سال ۱۴۰۵ یعنی «اقتصاد مقاومتی در سایهٔ وحدت ملی و امنیت ملی» نشان میدهد که در سال جدید، سه مقولهٔ مذکور به گونهای در هم تنیده شدهاند که هرگونه خللی در یکی، دیگری را نیز متأثر میسازد.

این نوشتار با روش تحلیل محتوای کیفی و با رویکردی راهبردی، در پی واکاوی لایههای معنایی این پیام و ترسیم چشمانداز پیش روی سال ۱۴۰۵ است.

بخش اول: روایت «سه جنگ»؛ کارکردهای راهبردی بحرانآفرینی

برجستهترین مؤلفهٔ پیام نوروزی ۱۴۰۵، روایت پردازی از سال ۱۴۰۴ به عنوان سالی است که ملت ایران «سه جنگ نظامی و امنیتی» را تجربه کرده است. این سه جنگ به ترتیب عبارتند از:

عنوان جنگ	زمان وقوع	توصیف در پیام
جنگ اول (جنگ خرداد)	خرداد ۱۴۰۴	تهاجم دشمن صهیونیستی با همراهی آمریکا که به شهادت شماری از سرداران و دانشمندان برجسته و نزدیک به هزار نفر از هموطنان انجامید.
جنگ دوم (کودتای دی ماه)	دی ۱۴۰۴	تلاش آمریکا و نظام صهیونیستی با استفاده از «مزدوران داخلی» برای تغییر ساختار قدرت و ایجاد فجایع گسترده.
جنگ سوم (جنگ پس از شهادت)	بهمن-اسفند ۱۴۰۴	جنگ تمام عیاری که از نخستین روز شهادت رهبر پیشین آغاز شد و طی آن، نونهالان میناب، رزمندگان ناوشکن دنا و طیف گستردهای از نیروهای مسلح و غیرنظامی به شهادت رسیدند.

۱.۱ .کارکرد تثبیت مشروعیت رهبری جدید

شهادت رهبر پیشین در این روایت نه به عنوان یک واقعه تلخ صرف، که در قالب «پدر مهربان امت» و در رأس «کاروانی از شهیدان» تعریف میشود. این صورتبندی، خلأ ناشی از انتقال رهبری را با گفتمان **«تداوم مسیر شهادتطلبی»** پوشش میدهد. رهبری جدید در این چارچوب نه صرفاً «جانشین»، که «همراه و امین این کاروان» و در مسیر تاریخی انقلاب معرفی میگردد. این رویکرد، انتقال قدرت را از یک فرآیند نهادی به یک **حماسه عاطفی** تبدیل میکند که پشتوانه عاطفی و معنوی آن را مستحکم میسازد.

۱.۲ .کارکرد ایجاد وضعیت اضطرار

روایت سه جنگ متوالی، تصویری از یک سال شرایط بحرانی را بازتولید میکند که در آن، دشمن با سه راهبرد متفاوت (تهاجم نظامی مستقیم، کودتای نرم و جنگ تمام‌عیار پس از شهادت امام شهید) در صدد سرنگونی نظام بوده است. این روایت، ذهن مخاطب را در وضعیت «**دفاع همه‌جانبه**» قرار میدهد. در چنین فضایی، **هرگونه نقد داخلی یا اختلاف سیاسی به مثابه «کمک به دشمن در جنگ»** تعبیر میشود. این وضعیت اضطراریِ معنادار، ابزاری قدرتمند برای مدیریت عرصه نقدهای سلیقه‌ای و تزریق برخی رفتارهای دو قطبی سازی فراهم میآورد.

۱.۳ .کارکرد امنیتی سازی فضای سیاسی

تعبیر «کودتای دی ماه» برای توصیف رویدادهای دی ۱۴۰۴ و اشاره به «مزدوران داخلی» که در این کودتا نقش داشته‌اند، راهبردی برای **امنیتی‌سازی هرگونه کنش اعتراضی یا سیاسیِ خارج از چارچوب** تعریف شده است. این مفهوم پردازی به دستگاههای امنیتی و قضایی اهرمی معنایی میدهد تا کنش‌های مدنی یا سیاسیِ منتقد را در شرایط خاص و ذیل کارکردهای امنیتی بازتعریف کنند.

بخش دوم: واکاوی شعار سال؛ اقتصاد در ذیل وحدت و امنیت

شعار سال ۱۴۰۵ یعنی «**اقتصاد مقاومتی در سایهٔ وحدت ملی و امنیت ملی**» را باید یک معادلهٔ سه‌ضلعی تحلیل کرد که در آن:

- **وحدت ملی** پیش شرط و بستر تحقق است.
- **امنیت ملی** ضامن بقا و پایداری است.
- **اقتصاد مقاومتی** هدف نهایی و راهبرد کلان است.

۲.۱ .امنیتی سازی اقتصاد؛ پیوندی ناگسستنی

از منظر تحلیل راهبردی، این سه‌گانه حاوی این پیام اساسی است که هرگونه ناترازی اقتصادی، صرفاً یک مسئله فنی یا مدیریتی نیست، بلکه مستقیماً «**وحدت ملی**» را نشانه میرود و در ادامه «**امنیت ملی**» را با مخاطره مواجه میسازد. متن پیام با اشاره به اینکه دشمن «با نشانه‌گیری ذهن و روان آحادی از مردم قصد خدشه در وحدت ملی و به تبع در امنیت ملی را دارد»، نوعی هم ذات پنداری میان مشکلات اقتصادی و نقشه دشمن ایجاد میکند.

پیامد راهبردی این رویکرد :نقد جدی به عملکرد اقتصادی میتواند ذیل «همسویی با دشمن» تفسیر شود. در چنین فضایی، عرصه نقدپذیری در حوزه اقتصاد نیز با محدودیتهای جدی مواجه میگردد و منتقدان اقتصادی در معرض اتهام «بی‌توجهی به امنیت ملی» قرار میگیرند.

۲.۲ .انضباط رسانه‌ای؛ خط قرمز جدید

توصیهٔ صریح به رسانه‌های داخلی برای «خودداری از پرداختن به نقاط ضعف بطور جدی»یکی از مهمترین بخشهای پیام از حیث راهبردی است. این توصیه، یک **هشدار پیشگیرانه** به فعالان رسانه‌ای و سیاسی تلقی میشود.

تحلیل این بند:

- **چارچوب مرجع :**دشمن در حال عملیات رسانهای برای «خدشه در وحدت ملی» است.
- **نقطه آسیب پذیر :**پرداختن به نقاط ضعف، امکان وصول دشمن به مقصودش را فراهم میکند.

- **تکلیف :**رسانه‌ها باید از این رفتار پرهیز کنند.

این گزاره در عمل به معنای ترسیم **خط قرمز جدیدی** برای فعالیت رسانه‌ای است: انتشار تحلیلهایی که موجب «یأس» یا «اختلاف» شوند، ذیل مقابله با جنگ روایت دشمن تعریف خواهند شد. انتظار میرود در سال ۱۴۰۵، شاهد کاهش چشمگیر نقدهای ساختاری در رسانه‌های داخلی و تمرکز بر روایت‌های «امیدآفرین» و «وحدت‌بخش» باشیم.

بخش سوم: اقتصاد مقاومتی عملیاتی؛ از «شعار» تا «نسخهٔ جامع»

یکی از مهمترین ویژگی‌های این پیام ، عبور از مرحله «شعاردهی» به مرحله **«ارائه نسخه»** است. متن پیام تصریح میکند که پس از مطالعات میدانی و کار کارشناسی، **«نسخه‌ای جامع‌الاطراف و کارشناسی شده»** برای درمان مشکلات اقتصادی تدوین شده که به زودی آماده اجراست.

۳.۱ .پشتوانه میدانی؛ روایت «همسفری با مردم در تاکسی»

یکی از جذاب‌ترین بخشهای پیام، اشاره به این نکته است که نویسنده با «هیئتی ناشناس در تاکسی» با مردم همسفر شده و از نزدیک به سخنان‌شان گوش فرا داده است. این گزاره دارای ابعاد راهبردی متعددی است:

اول، کسب سرمایه اجتماعی :در شرایطی که یکی از مهمترین چالشهای حکمرانی در ایران، **شکاف میان نخبگان و توده‌ها** و احساس «ندیده گرفته شدن» در میان اقشار آسیبپذیر است، این روایت تلاشی هوشمندانه برای نشان دادن «درک مستقیم» از مشکلات معیشتی و پر کردن این شکاف محسوب میشود.

دوم، مشروعیت‌زایی برای سیاستهای آتی :با تأکید بر اینکه نسخهٔ اقتصادی بر اساس «شنیدن صدای مردم» و «آموخته‌ها از میدان» تدوین شده، زمینه‌ای برای پذیرش عمومی سیاستهای احتمالیِ سخت (مانند حذف ارز ترجیحی، اصلاح یارانه‌ها یا تغییر ساختار بودجه) فراهم میآید.

سوم، نقد ضمنیِ نهادهای میانی :اشاره به اینکه این روش نمونه‌گیری را «از خیلی از نظرسنجی‌ها برتر میدانستم»، میتواند حاوی نقدی ضمنی به عملکرد نهادهای رسمیِ متولی افکارسنجی و ارتباط با مردم باشد.

۳.۲ .آماده‌سازی برای اجرای سیاستهای سخت اقتصادی

تأکید بر اینکه نسخهٔ مذکور «تا حد ممکن جامع‌الاطراف» بوده و به‌زودی «آماده عمل توسط مسئولین عالی هَمّت با همکاری همه آحاد ملت» خواهد شد، نشان از عزمی جدی برای اجرای سیاست‌های اصلاحیِ عمیق در سال جدید دارد.

ابعاد این عزم:

- **جامع‌الاطراف بودن :**نشان میدهد که نسخه، صرفاً یک بُعد (مانند مهار تورم یا افزایش تولید) را پوشش نمیدهد، بلکه رویکردی سیستمی و کل نگر دارد.
- **آماده عمل بودن :**بیانگر پایان یافتن مرحله مطالعاتی و آغاز مرحله اجرایی است.
- **مسئولین عالی هَمّت :**تأکید بر عالی همت بودن مجریان، به معنای مطالبه جدی از دولتمردان برای اولویت قرار دادن این نسخه و غلبه بر موانع اجرایی است.

- **همکاری همه آحاد ملت :**نشان میدهد که اجرای موفق این نسخه، به مشارکت عمومی فراتر از اقدامات دولتی نیاز دارد.

بخش چهارم: سیاست خارجی؛ «پرچم دروغین» و اولویت شرق

بخش پایانی پیام به سیاست خارجی اختصاص دارد و دو مؤلفه راهبردی را برجسته میسازد:

۴.۱ .اولویت راهبردی با همسایگان شرقی

اشاره به علاقهٔ ویژهٔ رهبر شهید به پاکستان و دعوت از افغانستان و پاکستان برای بهبود روابط، نشان میدهد که محور اصلی دیپلماسی اقتصادی و امنیتی ایران در سال جدید به سمت **کریدور شرقی** متمایل خواهد شد.

تحلیل راهبردی:

- **کاهش وابستگی به غرب :**در شرایطی که مذاکرات با قدرتهای غربی در بن‌بست نسبی قرار دارد و تحریمها ادامه مییابد، عمق بخشی به روابط با همسایگان شرقی، یک ضرورت راهبردی برای کاهش وابستگی و ایجاد مسیرهای جایگزین ترانزیتی و تجاری است.
- **همسایگی محوری :**تأکید بر عناصر مشترک همچون «تدین به دین مبین اسلام»، «مشاهد مشرفه»، «قومیت مشترک» و «منافع راهبردی مشترک در مقابل جبهه استکبار»، چارچوبی معنایی برای تحکیم روابط با همسایگان فراهم میآورد.
- **واسطه‌گری فعال :**اعلام آمادگی برای اقدامات لازمه جهت بهبود روابط میان افغانستان و پاکستان، نشان از عزم ایران برای ایفای نقش فعال در ثبات منطقه‌ای و مدیریت همسایگان دارد.

۴.۲ .افشای راهبردی «پرچم دروغین»

یکی از حساسترین بخشهای پیام، رد قاطع حملات در ترکیه و عمان و نسبت دادن آن به ترفند دشمن صهیونیستی تحت عنوان «**پرچم دروغین**» است.

ابعاد راهبردی این افشاگری:

اول، کاهش تنش با همسایگان :با شفاف سازی و عدم پذیرش مسئولیت حملات، از تبدیل شدن این حوادث به بحران دیپلماتیک با ترکیه و عمان که هر دو روابط نسبتاً مناسبی با ایران دارند، جلوگیری میشود.

دوم، پیش‌دستی در جنگ روایت‌ها :با مطرح کردن مفهوم «پرچم دروغین» و نسبت دادن آن به دشمن صهیونیستی، جمهوری اسلامی در حال ساختن روایتی است که هرگونه اقدام خرابکارانه یا حمله مشکوک در منطقه را به حساب دشمن صهیونیستی واریز کند. این رویکرد، از پیش زمینه را برای بیاثرسازی اتهامات آتی فراهم میآورد.

سوم، هشدار به همسایگان :این گزاره به طور ضمنی به کشورهای همسایه نیز هشدار میدهد که دشمن صهیونیستی به دنبال ایجاد تفرقه میان ایران و همسایگانش است و نباید در این دام گرفتار شوند.

جمع‌بندی: چشم‌انداز راهبردی سال ۱۴۰۵

پیام نوروزی ۱۴۰۵ را میتوان «**بیانیهٔ ثبات در شرایط بحران**» نامید. تحلیل راهبردی این متن نشان میدهد که چشم‌انداز سال جدید مبتنی بر سه رکن اساسی است:

۱ .بازتعریف تهدیدات

همه مسائل داخلی (اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی) ذیل یک «**جنگ امنیتی-نظامیِ سه‌گانه**» تعریف میشوند. این بازتعریف، نقش مخالفان و منتقدان را به «همراه جبهه دشمن» تقلیل میدهد و هرگونه نقد ساختاری را به چالش امنیتی تبدیل میکند.

۲ .تمرکز قدرت و انضباط سیاسی

تأکید بر «وحدت ملی» و «امنیت ملی» در کنار توصیهٔ صریح به رسانه‌ها برای پرهیز از برجسته‌سازی نقاط ضعف، به معنای **محدود شدن عرصهٔ نقد ساختاری** و **تمرکز قدرت در دست نهادهای امنیتی و حاکمیتی** برای مدیریت سال جدید است. این رویکرد، زمینهٔ کاهش تنوع آرا و گفتگوهای انتقادی در فضای عمومی را فراهم میآورد.

۳ .پروژهٔ اقتصادی با پشتوانهٔ مردمی

اجرای «**نسخهٔ جامع اقتصادی**» با تکیه بر مشروعیت کسب شده از طریق میدانیگری و ارتباط مستقیم با مردم، اولویت اصلی سال ۱۴۰۵ خواهد بود. موفقیت این پروژه، تعیینکننده میزان موفقیت کل این راهبرد در ایجاد ثبات و رضایت عمومی است.

کلام پایانی

سال ۱۴۰۵ به مثابهٔ سالی برای **تحکیم ارکان قدرت درونی و عبور از بحرانهای متعدد با محوریت امنیت و انسجام اجتماعی** تعریف شده است. تحقق این راهبرد، منوط به دو عامل اساسی است: نخست، توانایی نظام در تبدیل روایت دفاعیِ «سه جنگ» به یک **وفاق عملی** دوم، موفقیت **نسخهٔ جامع اقتصادی** در ایجاد بهبود محسوس و ملموس در معیشت عمومی. امید است در پرتو همیاری و انسجام اجتماعی و همگرایی نهادی خوبی که در جامعه ایجاد شده جهش جدی در سال جدید داشته باشیم.